

Antibiòtics en infeccions del tracte respiratori inferior en adults

No es recomana el tractament rutinari d'antibiòtics en pacients amb infeccions del tracte respiratori inferior en què es descarta clínicament la presència de pneumònia i sense comorbiditat respiratòria de base.

Resum

- Les infeccions del tracte respiratori inferior suposen el 20% dels quadres infecciosos atesos a l'atenció primària.
- Malgrat el fet que el 90% d'aquestes infeccions no complicades del tracte respiratori inferior són causades per agents virals, aproximadament dues terceres parts dels pacients a Catalunya són tractats amb antibiòtics.
- No es recomana el tractament rutinari amb antibiòtics en pacients amb infeccions del tracte respiratori inferior en què s'hagi descartat clínicament la presència de pneumònia i sense comorbiditat respiratòria de base.

Més informació

Les infeccions del tracte respiratori inferior suposen el 20% dels quadres infecciosos atesos a l'atenció primària i són un dels motius més freqüents de visita al metge d'atenció primària. El 90% d'aquestes infeccions no complicades del tracte respiratori inferior són causades per agents virals. Al voltant del 5% dels adults tenen un episodi de bronquitis aguda cada any, amb major incidència a la tardor i l'hivern.

En les infeccions del tracte respiratori inferior es recomana no administrar antibiòtics, atès que és un procés autolimitat. Els resultats de la revisió sistemàtica de la *Cochrane Library* (2014) mostraven que el tractament antibiòtic no va ser significativament més efectiu que el placebo. Es va observar que cal tractar 22 pacients per aconseguir un benefici addicional, mentre que el nombre de pacients que cal tractar amb antibiòtics per presentar efectes adversos era de tan sols 5. L'estudi amb una grandària mostral més gran inclosa en aquesta revisió va mostrar que l'antibiòteràpia tampoc no era més efectiva que el placebo en pacients amb edat avançada.

En un altre estudi europeu multicèntric (assaig clínic aleatoritzat-2013), fins i tot en pacients amb expectoració purulenta, el tractament antibiòtic no va ser més efectiu que el placebo en pacients amb infeccions no complicades del tracte respiratori inferior. Aquest resultat negatiu també es va palesar en l'estudi GRACE en pacients amb infeccions del tracte respiratori inferior en què es descartava clínicament la presència de pneumònia però amb alt risc de presentar complicacions, com esput purulent, presència de febre, major durada prèvia de símptomes, fumadors, comorbiditat no respiratòria i, fins i tot, en aquells amb auscultació anormal. Cap d'aquests subgrups de pacients va presentar una durada més llarga dels símptomes o un nombre més alt de complicacions quan els pacients eren tractats sense antibiòtics respecte al grup tractat amb antibiòtics. Cal recordar que l'expectoració purulenta en el marc d'una bronquitis aguda forma part de l'evolució natural de la malaltia i que la seva presència no implica una superinfecció bacteriana en pacients sense comorbiditat respiratòria de base.

L'impacte d'aquesta recomanació és molt important tant qualitativament com quantitativa. La infecció del tracte respiratori inferior suposa el 20% dels quadres infecciosos atesos a l'atenció primària. Malgrat el fet que el 90% d'aquestes infeccions no complicades del tracte respiratori

inferior són causades per agents virals, aproximadament dues terceres parts dels pacients a Catalunya són tractats amb antibiòtics.

Basats en els estudis anteriorment descrits i en les guies de pràctica clínica (Guies Institut Català de la Salut-ICS, *Guidelines from the National Institute for Health and Clinical Excellence-NICE*), no es recomana el tractament rutinari d'antibiòtics en pacients amb infeccions del tracte respiratori inferior en què és descarta clínicament la presència de pneumònia i sense comorbiditat respiratòria de base. Aquesta recomanació es basa en la falta d'efectivitat de la teràpia antibiòtica en aquest tipus de pacients i en el fet que els riscos de la prescripció superen els seus beneficis (resistències als antibiòtics i efectes adversos).

Amb la col·laboració de

Amb el suport de

Consell Assessor de Medicaments en l'Àmbit de l'Atenció Primària i Comunitària (CAMAPC)

Fonts

- Smith SM, Fahey T, Smucny J, Becker LA. Antibiotics for acute bronchitis. *Cochrane Database Syst Rev.* 2014;(3):CD000245. Disponible a: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24585130>.
- Woodhead M, Blasi F, Ewig S, Garau J, Huchon G, Ieven M, et al; Joint Taskforce of the European Respiratory Society and European Society for Clinical Microbiology and Infectious Diseases. Guidelines for the management of adult lower respiratory tract infections--full version. Disponible a: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/21951385>.
- Little P, Stuart B, Moore M, Coenen S, Butler CC, Godycki-Cwirko M, et al; GRACE consortium. Amoxicillin for acute lower-respiratory tract infection in primary care when pneumonia is not suspected: a 12-country, randomised, placebo-controlled trial. *Lancet Infect Dis.* 2013;13:123-9. Disponible a: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/23265995>.
- Llor C, Moragas A, Bayona C, Morros R, Pera H, Plana-Ripoll O, Cots JM, Miravittles M. Efficacy of anti-inflammatory or antibiotic treatment in patients with non-complicated acute bronchitis and discoloured sputum: randomised placebo controlled trial. *BMJ.* 2013;347:f5762. Disponible a: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24097128>.
- Moore M, Stuart B, Coenen S, Butler CC, Goossens H, Verheij TJ, et al; GRACE consortium. Amoxicillin for acute lower respiratory tract infection in primary care: subgroup analysis of potential high-risk groups. *Br J Gen Pract.* 2014;64:e75-80. Disponible a: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24567620>.

- Hay AD, Tilling K. Can 88% of patients with acute lower respiratory infection all be special? Br J Gen Pract. 2014;64:60-2. Disponible a: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24567585>.
- Patologia infecciosa del tracte respiratori baix. Guies de pràctica clínica. Barcelona: Institut Català de la Salut (ICS); 2008. Disponible a: https://www.gencat.cat/ics/professionals/guies/tracte_respiratori_adult/tracte_respiratori_adult.htm.
- File T. Acute bronchitis in adults. UpToDate.2015. Disponible a: <http://www.uptodate.com> Bibliografia estil Vancouver. Disponible a: [Enllaç](#).

Enllaços d'interès

- Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Get Smart. Know when antibiotics work: Pediatric treatment recommendations [Internet]. Atlanta, GA (USA): CDC. Last review April 17, 2015.. Disponible a: <http://www.cdc.gov/getsmart/community/for-hcp/outpatient-hcp/pediatric-treatment-rec.html>.
- Smith SM, Fahey T, Smucny J, Becker LA. Antibiotics for acute bronchitis. Cochrane Database Syst Rev. 2014;(3):CD000245. Disponible a: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24585130>.
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Get smart: know when antibiotics work: treatment recommendations. April 2015. Disponible a: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24585130>.

-

Essencial és una iniciativa que identifica pràctiques clíniques de poc valor i promou recomanacions per tal d'evitar-ne la realització.

Si voleu rebre més informació sobre el projecte, podeu contactar amb: essencial.salut@gencat.cat o visitar el web: <http://essencialsalut.gencat.cat>

